

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	5	3	7
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 6th Semester

1048

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper— Disorganisation and Emerging Problems

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **five** questions in all. Question No. 1 is compulsory.

(2) In addition attempt **four** long questions selecting **one** from each Unit.

1. Attempt any nine of the following in **5-7** lines each :

- (i) Define Social Disorganisation.
- (ii) Drug addiction.
- (iii) Consequences of Alcoholism.
- (iv) Conjugal violence.
- (v) Role conflict of working women.
- (vi) Cyber crime.
- (vii) Right to Education.
- (viii) The delinquent Adolescent.
- (ix) Measures of Poverty Alleviation.

(x) Forms of Corruption.

(xi) Central Govt. Schemes for the aged.

(xii) Psychological Aging.

9×2=18

UNIT—I

2. Define personal-disorganisation. Discuss the causes of personal disorganisation. 18
3. Describe the causes and consequences of social disorganisation. 18

UNIT—II

4. How drug-addiction is a personal problem ? What measures are needed in this regard ? 18
5. Define suicide. Discuss the causes and types in detail. 18

UNIT—III

6. Write a detailed note on the problems faced by working women. 18
7. Highlight the problems of Female Headed Households in India. What are the reasons for their existence ? 18

UNIT—IV

8. How is poverty a societal problem ? Discuss the measures taken by Govt. in this regard. 18
9. How does corruption disrupt a society's functioning ? Discuss. 18.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) सभी में से पांच प्रश्न करो। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।
(2) प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए बाकी चार प्रश्न करो।

1. निम्नलिखित में से कोई नौ प्रश्न करो, प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 5-7 लाइनों में दें :-
- (i) सामाजिक विसंगठन को परिभाषित करें
 - (ii) ड्रग की लत
 - (iii) मद्यपान के परिणाम
 - (iv) वैवाहिक हिंसा
 - (v) कामकाजी महिलाओं का भूमिका संघर्ष
 - (vi) साइबर अपराध
 - (vii) शिक्षा का अधिकार
 - (viii) अपराधी किशोर
 - (ix) गरीबी उन्मूलन के उपाय
 - (x) भ्रष्टाचार के रूप

(xi) वृद्धों के लिए केन्द्रीय सरकार की योजनाएं

(xii) मनोवैज्ञानिक एजिंग।

9×2=18

यूनिट-I

2. व्यक्तिगत विसंगठन को परिभाषित करें। व्यक्तिगत विसंगठन के कारणों पर चर्चा करें। 18
3. सामाजिक विसंगठन के कारणों और परिणामों का वर्णन करें। 18

यूनिट-II

4. नशीली दवाओं की लत एक व्यक्तिगत समस्या कैसे है ? इस संबंध में कौनसे उपायों की आवश्यकता है ? 18
5. आत्महत्या को परिभाषित करें। इसके कारणों और प्रकारों पर विस्तार से चर्चा करें। 18

यूनिट-III

6. काम कर रही महिलाओं द्वारा सामना की गई समस्याओं पर एक विस्तृत नोट लिखें। 18
7. भारत में महिला प्रधान परिवारों की समस्याओं को उजागर करें। उनके विद्यमान होने के कारण क्या हैं ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਗਰੀਬੀ ਕੈਸੇ ਏਕ ਸਾਮਾਜਿਕ ਸਮਸਥਾ ਹੈ ? ਫ਼ਸ ਸੰਬੰਧ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਫ਼ਵਾਰਾ
ਭਠਾਏ ਗਏ ਭਧਾਯੋਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18
9. ਭ੍ਰਸ਼ਟ੍ਰਾਚਾਰ ਏਕ ਸਮਾਜ ਕੇ ਕਾਮਕਾਜ ਕੋ ਕੈਸੇ ਭਾਧਿਤ ਕਰ ਸਕਤਾ ਹੈ ?
ਚਰਚਾ ਕਰੋਂ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਕੀ ਚਾਰ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 5-7 ਲਾਈਨਾਂ
ਵਿਚ ਦਿਓ :

- (i) ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ
- (ii) ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ
- (iii) ਅਲਕੋਹਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ
- (iv) ਵਿਆਹੁਤਾ ਹਿੰਸਾ
- (v) ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਟਕਰਾਅ
- (vi) ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ
- (vii) ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
- (viii) ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਿਸ਼ੋਰ
- (ix) ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਉਪਾਅ

(x) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ

(xi) ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

(xii) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਏਜੰਗ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਨਿੱਜੀ ਵਿਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਨਿੱਜੀ ਵਿਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

3. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੱਤ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਹੜੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ? 18

5. ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18

7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਮੁੱਖੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ? 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਗਰੀਬੀ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ? ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
9. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18